

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието, храните и горите

Българска агенция по безопасност на храните

ПЕРИОДИЧЕН БЮЛЕТИН ПО растителна защита

за периода от 1 август до 30 септември 2020
година

СОФИЯ, 2020

ПШЕНИЦА И ЕЧЕМИК

Реколта 2020 - 2021 г.

За гарантиране на добри добиви при отглеждането на пшеницата и ечемика и производството на безопасна земеделска продукция, е важно съблюдаване принципите на интегрираната растителна защита, с цел опазването на културите от вредители и устойчива употреба на продуктите за растителна защита. Интегрираната система за контрол включва:

Агротехнически дейности:

Подходящо сеитбообръщение

Да се спазва сеитбообръщение, тъй като се намалява плътността от вредители в почвата и на растителните остатъци - видовете базично и кореново гниене, почвообитаващи неприятел. При неспазване на правилно сеитбообръщение масово се размножават *житни бегачи, житари, червено житно комарче, житни цикади, пшениченият трипс, житни мухи, житни стъблени и листни оси, житна стъблена нощенка* и др. При монокултурно отглеждане на есенници, житният бегач нанася сериозни повреди и се налага използването на химични средства. Този неприятел не представлява опасност, ако не се засяват житни след житни.

Най-подходящи предшественици са бобовите култури и по-специално - люцерната и детелината. Могат да се използват като добри предшественици още рапица, слънчоглед, тютюн, зеленчукови култури от сем. Тиквови (тикви, дини, пъпеши).

Неправилното сеитбообръщение е предпоставка за трайно настаняване на устойчивите и слабо чувствителни на хормоноподобни хербициди видове - *лайка, лепка, видовете подрумче, див мак и др.*, както и увеличаване на площите в страната заплевелени с едногодишните житни плевели като *див овес, лисича опашка, ветрушка, пиявица и др.*

Добра обработка на почвата

Да е съобразена с вида на предшественика, за да се осигури качествена сеитба, дружно поникване и развитие на по-устойчиви на вредители растения. При дълбоката оран се заравят и по-бързо минерализират растителните остатъци, регулира се плътността

на редица неприятел, както и степента на заплевеляване с коренищни и кореново-издънкови плевели. При заплевеляване с многогодишни плевели предсеитбената обработка да се извърши на 20-22 см, а при силно засушаване на 15-16 см. Обработките да се правят с плуг или култиватор с подрязващи органи, а не с дискови оръдия или фрези. До сеитбата да се извърши култивиране или дисковане, за да се унищожават периодично новите издънки от плевелите.

Числеността на *житните мухи, пшениченият трипс, житните бегачи, житните бълхи и цикади, обикновената полевка и др.* се увеличава при минималните обработки на почвата и директни сеитби. След прибирането на реколтата е

необходимо площта да се изоре на 20-25 см. Това важи и за площи силно заплевелени с едногодишни житни плевели.

Избор на сорт

Да не се допуска отглеждането само на един сорт в земеделското стопанство и на големи площи. Да се засяват най-малко 2-3 сорта с различна устойчивост към болести и различна продължителност на вегетационния период.

Срокове на сеитба

Те имат важно значение в успешната борба с вредителите. При много ранна сеитба, съчетана с влажна и топла есен има опасност от прерастване на посевите, преди настъпване на зимата и по-силно нападение от *кореново гниене, ръжди, брашнеста мана, вирусни болести, житни мухи, листни въшки, цикади, ларви на житен бегач, полевка*. Късните посеви са по-слаби и сравнително трудно понасят неблагоприятните метеорологични условия през зимния период, като нараства вероятността от измръзване, изтегляне и не добро гарниране на засетите култури.

Оптималния срок на сеитба за Северна България е от 25 септември до 15 октомври, а за Южна България от 1 до 20 октомври за Южна България.

Сеитбена норма и дълбочина на засяване

Продуктивността на посевите се определя от гъстотата на сеитба. Сеитбената норма трябва да бъде съобразена с едрината на семената, сортовете особености и възможностите за братене. Посевите са добре гарнирани и по-слабо се нападат от *житни мухи, житни стъблени оси, вредна житна дървеница, житни цикади, листни въшки и др.*, при оптимална сеитбена норма. Разредените и изостанали в развитието си посеви се нападат от *листни въшки и цикади*. По-гъстите посеви са нападат по-често от *брашнеста мана, ръжди, кореново гниене и др.*

Растенията поникват бързо и дружно при оптимална дълбочина на сеитба (5-6 см), което намалява повредите от почвени патогени по семената и кълновете. При по-дълбока сеитба поникването е забавено, неравномерно, кълна остава по-дълго в почвата и се напада в по-голяма степен от почвени патогени и неприятели. По-плиткото засяване не позволява да се образува добра коренова система и растенията остават по-податливи на измръзване и изтегляне.

Видова и сортова структура

Подборът на отглежданите сортове има съществено значение за степента на нанесената повреда и за стопанската вреда. В зависимост от почвено-климатичните условия, за всеки район се подбират най-подходящите сортовете. Отглежданите сортове трябва да бъдат не само високопродуктивни и адаптивни към месните условия, но и устойчиви или толерантни към септориози, ръжди, брашнеста мана и др. За сеитба трябва да се използват само първокачествени семена от апробирани семепроизводствени посеви.

Недопустимо е да се използва за посев семе от общи посеви с неизвестно здравно състояние.

Балансирано торене

В зависимост от запасеността на почвата да се тори с азот, фосфор и калий, за да се осигури развитието на здрави, по-устойчиви на болести растения. Едностраниното азотно торене повишава чувствителността на растенията към *брашнеста манна* и *видове ръжди*, *базично и кореново гниене* и *други болести*, както и от нападение от *листни въшки*, *житни пиявици*, *житни мухи*, *житни стъблени* и *листни оси*, *пшеничен трипс* и др. неприятели. Най-точно торовите норми могат да бъдат определени след почвен анализ.

Растителнозащитни дейности:

Третиране на семената за посев

Качественото третиране на семената за посев с фунгицид преди сеитбата е задължително мероприятие, което ще намали първоначалното количество от патогени и ограничи развитието на редица опасни болести, които се пренасят със семената - *твърда, праховита главня и фузариоза по пшеницата, праховита главня и ленточна болест по ечемика*. Необходимостта от третиране се установява чрез лабораторен анализ, на базата на който се избира подходящ продукт.

Третирането да се извършва само с изправна, специализирана техника, която да осигури:

- ✓ равномерно разпределение на работния разтвор върху семето и добро качество на покритие;
- ✓ точно дозиране на разтвора, което води до икономия на продукт;
- ✓ висока производителност и срочно извършване на третирането;
- ✓ по-голяма безопасност за здравето на работниците, извършващи третирането на семената;
- ✓ забранено е ръчното третиране, чрез "лопатиране".

Третирането на семена да се извършва от лица, които притежават сертификат по чл. 83 от Закона за защита на растенията, с право да използват продукти за растителна защита от професионална категория на употреба и под контрола на лице с висше образование в областта на аграрните науки, с професионално направление "Растителна защита" или "Растениевъдство".

Твърда (обикновена, мазна) главня - /*Tilletia foetida* (syn. *T. levis*)/

Проявлението на болестта се наблюдава след фаза цъфтеж на пшеницата, под формата на сивозеленикаво оцветяване, като растенията изостават в развитието си. Характерни са по-режавите класове, отворени плеви и широко разперени осили, а зърната са по-издути и по-тъмнозелени, в сравнение със здравите. При узряване зърната покафеняват, по-дребни са, закръглени, без характерната надлъжна бразда по тях. Те са превърнати в соруси, от които при натиск излиза черна, главнива маса от телиоспори, които издават миризма на развалена риба, поради

съдържащото се в тях вещество триметиламин. По време на жътва главниците зърна се разрушават и разпрашават и попадат върху семенната обвивка на здравите зърна. При сеитбата, с поникването на семената покълват и телиоспорите и заразяват младите поници. Ако семената се засеят нетретираны загубите може да са значителни.

Праховита главня /*Ustilago tritici*; *Ustilago nuda*/

След поникването заразените растения изпреварват в развитието си здравите, а през пролетта растежът им се редуцира и във фенофаза изкласяване те са по-ниски от здравите. Признаците на болестта се наблюдават по време на изкласяване, когато от влагалището на флагелния лист се показва изцяло разрушен и превърнат в черна главнива маса клас. В началото класа е покрит с финна сребриста и прозрачна ципа, която по-късно се разкъсва и телиоспорите се разпрашават и разнасят от вятъра и заразяват, а оголеното вретено на класа остава да стърчи. По време на цъфтежа спорите попадат върху близалцата покълват и образуват хифи, които се разрастват и достигат до щитчето и зародиша на формиращото се зърно. Това не пречи на нормалното нарастване и наливане на зърното. По време на неговото узряване стените на хифите се удебеляват и преминават в състояние на покой. Устойчиви са на неблагоприятни условия и остават жизнеспособни повече от 3 години. Праховитата главня се развива интензивно при сравнително хладно и влажно време, фактори които удължават цъфтежа.

Ленточна болест по ечемика /*Drechslera graminea*/

Болестта може да се прояви още през есента върху отделни растения, но типичните симптоми се наблюдават през пролетта. Върху листата, от основата към върха се развиват светложълти ивици, които постепенно се удължават между жилките и се сливат. В периода на изкласяването ивиците покафеняват, листата изсъхват и се нацепват по дължина. При влажно време се покриват със съждив налеп. Част от болните растения загиват преди изкласяване, а друга част изкласяват, но класовете са стерилни. По време на цъфтежа и наливане на зърното върху петната се образуват спори, които се разсейват и покълват върху класа. Мицелът на гъбата се развива дифузно между плевите и семенната обвивка, като по-късно се образуват спори (геми) с дебели стени, които осъществяват първичните заразявания на младите растения.

Ниската температура и влага при поникването на семената удължават покълването и благоприятстват заразяването с ленточна болест.

Фузариено кореново гниене /*Fusarium graminearum*/

При сеитба на заразени семена те не покълват или по кълновете и пониците на младите растения се развива светлокафяво гниене, в резултат на което растенията загиват

и посевите се режеждат. В периода на изкласяване основите на стъблата, подземните възли и корените потъмняват и почерняват. Върху нападнатите органи се развива бял до розов плесенов налеп, а тъканите се оцветяват светлочервено. Болните растения образуват малък клас, с недоизхранени и спарушени зърна. При силно нападение се развива белоклесие. Топлото и умерено влажно време благоприятстват появата на болестта. Развитието на патогена се ограничава при спазване на правилно сеитбообръщение и унищожаване на растителните остатъци. Гъбата се запазва като мицел в растителните остатъци и семената. Склероциите са другата форма на заразата в почвата.

Обикновена полевка /*Microtus arvalis*/

Високата размножителна способност на полевката обуславя и нейната голяма вредоносност. Неприятелят развива от 5 до 8 поколения, като всяко поколение има четири възрасти. Численото съотношение на отделните възрасти е важен показател за жизнеността на популацията. Динамиката на размножаването се определя от абиотичните, биотични и антропогенни фактори. Високите температури през лятото и отсъствието на зелена сочна растителност преустановяват размножаването на неприятеля. Най-плодовити са популациите, които обитават люцерновите посеви. Размножителният период се възстановява с поникването на житните посеви, понижаване на температурите и възможността да се хранят със зелена растителност. В поникващите пшеничени растения се съдържа веществото 6-метоксибетаказолин, което стимулира плодовитостта на женските индивиди. Когато покълването на растенията е при по-ниски температури и по-къс светлинен ден, количеството на това вещество е завишено и се наблюдава повишаване числеността на неприятеля.

Да се наблюдават с предимство новозасятите посеви с есенници, които са в съседство на крайпътните ивици, каналите, люцерните, ливадите и овощните градини, откъдето полевката мигрира да търси за храна свежа листна маса.

Необходимо е извършване на редовни обследвания, за оценка на плътността и състоянието на популациите на полевката. Обитаемите колонии се разпознават като изхвърлена пръст до отвора, който е добре изладен, с наличие на извержения и вмъкнати зелени листа, добре утъпкани пътечки и тунелчета, които водят до отвора.

При силно заплевеляване на стърнищата (наличие на свежа растителност), както и при неизвършване на навременна и качествена дълбока оран, която да разруши колонииите на вредителя, популационната плътност на неприятеля се увеличава.

Превантивни мерки за въздействие и влошаване на условията за съществуване на полевката и за регулиране плътността и са:

- дълбока оран за разрушаване на гнездата;
- силно нападнатите стърнища да не се засяват през есента, а да се оставят да зимуват като угар;

- по-силно нападнатите полета да се засяват възможно по-късно;
- да не се засяват рапица и есенни житни в площи, граничещи със силно нападнати люцерни и пустеещи земи.

Борбата срещу полевката да се изведе, чрез залагане на регистрирани отровни примамки, при установен **праг на икономическа вредност - над 2 броя активни колонии на дка.**

Забележка: За опазване на околната среда от замърсяване, натравяне на птици, полезен дивеч и селскостопански животни, готовите примамки да се залагат в обитаемите ходове, като отворите да се притъпкват. Площното разхвърляне на примамки е забранено.

Обикновен житен бегач /*Zabrus tenebrioides*/

На площи с регистрирано нападение от житен бегач и по-висока плътност от предходни години и особено при монокултурно отглеждане, е необходимо семената за посев да се обеззаразят с подходящ инсектицид, за да се опазят в началните фази от развитието им.

Неприятелят се размножава масово при благоприятни климатични условия и монокултурно отглеждане на житните и може да унищожи голяма част от поникващите есенници, като предизвиква тяхното разораване и презасяване.

Излюпените ларви издълбават в почвата вертикални ходове, с гладки стени, на дълбочина до 40 cm и започват да се хранят с листата на растенията.

Обикновено излизат на повърхността нощем и придърпват листата в ходовете си, където ги сдъвкват, за да изцедят сока им. Надъвканите листа впоследствие се избутват навън. Те са силно накъдрени и наподобяват дреп от коноп (кълчища). Растенията в началните стадии от развитието си загиват, а в по-късна фаза са със силно забавен растеж. Повредата е на хармани в житния посев. При по-топли зими ларвите не прекъсват храненето си и нанасят големи повреди на есенните житни култури. В райони с регистрирано нападение и при монокултурно отглеждане е **задължително третиране на семената с разрешени за целта инсектициди - гаранция за ефикасен контрол върху неприятеля, в най- ранна фаза от развитието на културата.**

Химичният контрол се провежда при достигане на плътност над **прага на икономическа вредност - 3 ларви на кв. м.** Едновременно с ларвите на *житния бегач* се унищожават и *листните въшки, житните мухи, житните бълхи, цикадите* и др. неприятели.

Борба с плевелите

За получаване на добре гарнирани и конкурентноспособни на плевели посеви, е необходимо освен провеждане на правилни агротехнически дейности и химичен контрол на плевелите.

При подходящи условия есенното внасяне на почвени хербициди за борба срещу житните и широколистни плевели дава възможност на засетите култури да се развиват в отсъствие

на конкурентна среда и се създават необходимите условия за проявление на техния биологичен потенциал. Много е важно площите, които ще се третират с почвени хербициди да са много добре обработени.

В зависимост от вида на заплевеляването и от предшественика, след сеитба, преди поникване, могат да се внесат хербициди регистрирани срещу **едногодишни житни плевели и някои широколистни плевели, в т.ч. слабочувствителни на хормоноподобни хербициди**- *лисича опашка, житна пиявица, див овес, ветрушка, подрумче, овчарска торбичка, синап, лепка, лобода, пипериче, синап, дива ряпа и др.*

РАПИЦА

За успешното презимуване и развитие на рапицата реколта 2019 – 2020 г., е необходимо прилагане на подходящи агротехнически и химични дейности.

Агротехнически дейности:

Подготовка на площите за сеитба

Дребните семена на рапицата изискват отлично подготвена почва. Подходящата дълбочина на оран е 15-18 см, с брануване. При суха почва да се дискова в две посоки, за да не се допуска образуването на буци. Преди сеитбата почвата се бранува и валира, с цел формиране на гладка повърхност и твърдо легло за семената, което позволява капилярно покачване на вода до семената и дружното им поникване.

Правилен сеитбооборот

Добри предшественици на рапицата са пшеницата и ечемика, ранните картофи и едногодишните фуражни култури. Пшеницата е добър предшественик, но има и такива условия, които налагат да се внимава. Например, при третиране на пшеница с хербициди съдържащи активното вещество медсулфурон, суша и рН на почвата над 6,8 е необходимо да изминат 120 дни от внасянето на хербицида до сеитбата на рапицата. В противен случай се препоръчва дълбока оран на 25-30 см.

Дълбочина на сеитба

Дълбочината на сеитба при рапицата е от голямо значение, тъй като тя е дребносеменна култура. Семената при нормални условия трябва да се засеят на дълбочина 1-2 см, с добър контакт между семето и почвата. При по-леки почви и по-сухи условия дълбочината трябва да се увеличи, но не повече от 4 см. Преди и след сеитба площите да се валират с лек валяк.

Гъстота на сеитба

Посевната норма е от основно значение за добива. При по-голяма гъстота на посева, през есента се наблюдава издължаване на стъблото и по-слабо развита коренова система, което намалява студо и сухоустойчивостта ѝ. Посевът става по-чувствителен на болести и неприятели. При по-малка гъстота на посева се повишава опасността от заплевеляване.

Срок на сеитба

Тъй като в периода края на август началото на септември обикновено времето е сухо, да не се избързва със сеитбата, тъй като посевите поникват неравномерно, растенията имат по-дълго развитие, могат да прораснат и да измръзнат през зимата. Зимната маслодайна рапица се засява 10-14 дни преди сеитбата на зимните житни култури. По-късната сеитба от своя страна не позволява на растенията да оформят розетка от 8-10 листа до настъпване на зимата и да се закалят достатъчно, което също води до измръзване на голяма част от посевите. Степента на презимуване зависи от закаляването на растенията в предзимния период. Добре закалените растения издържат до - 25°C, при снежна покривка повече от 5см.

Изисквания към топлината

Минимална температура за поникване на семената е 2-3°C. При оптимална температура от 14-15°C, семената поникват за 4-6 дни. Един месец след поникване растенията образуват розетка от 6-8 листа. Преди прекратяване на вегетацията растенията трябва да са развили от 6-8 до 10 листа. За успешното презимуване на рапицата дължина на корена да е над 20 см, с диаметър на кореновата шийка над 8 мм и върха на нарастване да е под почвената повърхност.

Изисквания към влагата

При поникването и първите фази от развитието на рапицата съдържанието на влага в почвата е решаваща. При недостатъчно влага в повърхностният почвен слой по време на сеитба, семената остават дълго време в почвата без да поникнат. Излишната влага обуславя образуването на почвена кора и създава проблеми с аерацията на почвата. За да покълне рапичното семе се нуждае повече от газообразна форма на водата (пара), отколкото от течна. Само 15 % от цялото количество вода нужна за покълване е в течната форма. Валирането на почвата е много важно агротехническо мероприятие и спомага за дружното поникване на семената, намалява изпарението и осигурява повече газообразна форма на вода.

Изисквания към светлината

Рапицата не понася засенчване. Промяната в дължината на деня определя преминаването от вегетативна към репродуктивна фаза. При скъсяване на деня вегетативната маса на растенията се увеличава.

Изисквания към почвата

Най-подходящи типове почви за отглеждане на рапицата са богатите на хумус и калций, които не се склонни към преовлажняване и формиране на почвена кора. За нормалното си развитие културата изисква неутрална до слабо алкална реакция на почвата (pH 6,7 – 7,8).

Борба с плевелите

Видовият състав на плевелите в посевите с рапица включва представители от различни биологични групи. От **едногодишните широколистни** масово са застъпени плевелите - бяла куча лобода, обикновен щир, великденче, овчарска торбичка, мъртва коприва и др. От **едногодишните житни плевели** - ветрушка, лисича опашка, кощрява, житно просо, самосевки от пшеница и др. От **многогодишните плевели** - паламида, балур, поветица. Ранното унищожаване на плевелите намалява тяхната конкуренция спрямо културата и освобождава пространство за растеж, развитие, равномерно гарниране на рапичните посеви и повишаване на зимоустойчивостта на рапицата. Плевелите лайка, лепка и др. възпрепятстват и оскъпяват прибирането на реколтата. Наличието на плевелни семена повишава съдържанието на влага и затруднява съхранението на продукцията. Химичният контрол на плевелите при рапицата основно се извършва през есента, с почвени или ранно вегетационни хербициди. Така културата се освобождава навреме от конкуренцията на плевелите по отношение на светлина, хранителни вещества и вода. Хербициди могат да се внасят преди сеитба на рапицата с инкорпориране, след сеитба преди поникване и през вегетацията. За да проявят напълно действието си почвените хербициди се нуждаят от обработена до градинско състояние почва и достатъчно почвена влага. Засушаването намалява ефективността им.

Установяване на неприятели

За установяване появата и наличието на неприятели в рапицата през есента могат да се използват жълти водни капани. Те се поставят в посевите в периода на поникване на рапицата, от пет до десет дни след нейната сеитба. При поставяне на капаните да се вземе под внимание следното:

- Капаните са жълти панички, както цвета на рапицата, с кръгла или продълговата форма.
- Паничките се пълнят до половината с вода и към нея се прибавя прилепител (веро), за да не могат насекомите да избягат. Под ръба на паничката да има отвори, за оттичане на течността при дъжд.
- Капаните се разполагат върху почвената повърхност, на около 20 м навътре в посевите и се проверяват на равни интервали от време, най-добре около обяд.
- При топло и слънчево време се улавя най-голямо количество насекоми, а най-малко при студено и дъждовно време.

Рапична стъблена бълха /*Psylliodes chrysocephalus*/

Рапичната стъблена бълха е постоянен и сериозен вредител по маслодайната рапица. Неприятелят развива едно поколение годишно и зимува като яйце, ларва и възрастна насекомо. В началото на месец септември възрастните бръмбари

излизат от състоянието си на лятна диапауза и започват усилено да се хранят.

Неприятелят може да увреди още непоникналите кълнове на рапицата, а четири-пет отвора на лист обикновено са фатални за младите растения. Възрастните са най-активни привечер и през нощта. През деня се крият под бучките пръст и под долните листа на растенията.

СЛЪНЧОГЛЕД И ЦАРЕВИЦА

Фенофаза:

Слънчоглед: „узряване“ - „прибиране“

Царевица: „начало на ранна восъчна зрялост“ - „пълна зрялост - прибиране“

Основни вредители за периода:

- ✓ Царевичен стъблопробивач /*Ostrinia nubilalis*/
- ✓ Западен царевичен коренов червей /*Diabrotica virgifera virgifera*/
- ✓ Памукова нощенка /*Helicoverpa armigera*/
- ✓ Листни въшки /сем. *Aphididae*/
- ✓ Склеротийно увяхване по слънчогледа /*Sclerotinia sclerotiorum*/
- ✓ Черни петна (фома) *Phoma macdonaldii*/
- ✓ Сиво гниене /*Botrytis cinerea*/
- ✓ Кафяви петна /*Alternaria helianthi*/
- ✓ Бяла ръжда по слънчогледа /*Albugo tragopogonis*/

Царевичен стъблен пробивач /*Ostrinia nubilalis*/

През месеците юли и август продължи вредната дейност от неприятеля. Повреди са отчетени повсеместно в различните райони на страната (Видин, Варна, Враца, Монтана, Плевен, Пазарджик, Пловдив, Сливен, Силистра, Шумен), а плътността на неприятеля варира в границите от 5 до 30 % нападнати растения с 2-3 повреди/растение. Ларвите се развиват във вътрешността на стъблата, в резултат на което растенията полягат или се пречупват много лесно. Нападат също кочаните и зърната в тях. Вследствие на повредата кочаните падат на земята, което допълнително увеличава загубата при механизано прибиране на царевичата. към химично третиране да се пристъпи при достигане на ПИВ след фенофаза „изметляване“:

- 90% нападнати растения с по 3-4 повреди на едно растение при царевича за зърно;
- 10% нападнати растения с по 1-2 повреди на едно растение при царевича за семенно производство;

Памукова нощенка /*Helicoverpa armigera*/

Установена е масова вредна дейност от неприятеля и повреди по кочаните на растенията. Плътността е различна в отделните области (Варна, Видин, Враца, Монтана, Пазарджик, Плевен и Търговище), но се запазва в границите под и около прага на икономическа вредност. Най-големи щети нанасят гъсениците от второ поколение, които се развиват през месеците юли и август. След излюпване младите гъсеници скелетират листата, след това изгризват целите листа, хранят се със свилата, а след това правят ходове в кочана. Ходовете са изпълнени с екскременти.

Листни въшки /сем. Aphididae/

Нападение върху оформените метлици на растенията е установено в областите: Враца, Кюстендил, Перник, Силистра и Търговище. Плътността им е под прага на икономическа вредност и варира от 5 до 20% нападнати растения. Към химичен контрол да се пристъпи срещу ларви, безкрили и крилати при достигане на **ПИБ**:

- **в по-късни фази от вегетацията - 30% заселени растения;**

Западен царевичен коренов червей /Diabrotica virgifera virgifera/

Неприятелят е установен в царевични посеви в областите: Враца, Монтана и Плевен. Отчетена е плътност на възрастните на неприятеля около и над ПИБ (от 3 до 10 бр./растение). Констатирани са повреди по свилата и листната повърхност на растенията. Възрастните се хранят с листата и повредите, които причиняват приличат на тези, причинени от житната пиявица. Бръмбарите са типични поленояди и след поява на метлицата се изхранват с полена. В периода на изсвлячане на царевицата те се хранят със свилата и тя изглежда като отрязана с ножица. Възрастните са най-активни сутрин и вечер. Неприятелят може прогресивно да се разпространява на далечни разстояния чрез летеж на възрастното. **ПИБ**:

- **във фенофаза „поява на свила“ - 10-15 бр. възрастни/уловка/ден (на 50 дка) или 3-5 бр възрастни/растение;**

Склеротийно увяхване (бяло гниене) по слънчогледа /Sclerotinia sclerotiorum/

Към момента степента на нападение от болестта е ниска. При по-късно заразяване и при влажно време повърхността на стъблото добива кафяв цвят и започва развитие на мокро гниене. При благоприятни условия гниенето се разпространява нагоре по стъблото и може да обхване дори питите. Стъблата се пречупват, а върху растенията, които продължават развитието си, не се образуват пити. В сухо време върху стъблата, нападнати от патогена се появяват сиви петна с концентрична структура. Бялото гниене може да се развива и късно през вегетационния сезон върху външната страна на питите под формата на кафяви мокри петна, които бързо се увеличават и покриват цялата ѝ повърхност.

Фомоза (черни петна) /*Phoma macdonaldii*/

През месец юли е отчетена проява от патогена със слаба степен на нападение в областите: Враца, Перник, Силистра и Търговище.

При черните петна заразата започва най-напред от листата, след това преминава по листните дръжки и в последствие достига до стъблото. Листата завяхват, листната дръжка почернява и по стъблата се образуват черни лъскави петна, ясно очертани от здравата тъкан. Обикновено некротата се ограничава върху епидермиса и непосредствено лежащите под него тъкани, без да навлиза в сърцевината.

Сиво гниене /*Botrytis cinerea*/

В област Перник по слънчогледовите посеви е констатирано слаба до средна степен на нападение от патогена. В основата на израсналите растения се наблюдава потъмняване на тъканите. Върхните листа на нападените растения клюмват, а долните изсъхват. При развитие в периода на съзряване и прибиране на слънчогледа, сивото гниене колонизира питите. От външната им страна се образуват тъмноаслени петна, тъканите се размекват, а по-късно цялата пита загива.

Кафяви петна /*Alternaria helianthi*/

През месец юли е отчетено проявление на болестта по листа от средните етажи в област Видин. Слаба степен на нападение е установена на площи в област Перник. Между 5-15 % нападени растения са констатирани в област Търговище. По стъблата, листата и питите се образуват многобройни от средно големи до едри, неправилно закръглени петна с канелено кафяв цвят. Върху листата, петната често са обкръжени с жълт хлоротичен венец. По питите петната са хлътнали и при условия на висока влажност причиняват загиване.

Бяла ръжда по слънчогледа /*Albugo tragopogonis*/

В област Търговище са подадени данни за прояви по единични растения, със степен на нападение от 5 до 25%.

ТЮТЮН

Фенофаза: „цъфтеж“ - „беритба“

Основни вредители за периода:

- ✓ Тютюнев трипс /*Thrips tabaci*/
- ✓ Листни въшки /сем. Aphididae/

✓ **Мана по тютюна /Peronospora tabacina/**

Тютюнев трипс /Thrips tabaci/

През месец юли степента на нападение е единични трипси на 10-12% нападнати растения, което е около ПИВ. Наблюдава се повредата "бяла жила". Единствено от област Пловдив има съобщение за поява на бронзовост 6-8 % Химично третиране се извършва след фенофаза „разсаждане“ при установяване на плътност от възрастните над **ПИБ:**

- *единични индивиди на 10 – 12% от растенията;*

Листни въшки /сем. Aphididae/

През периода степента на нападение е между 5 – 10 % нападнати растения. Все още няма съобщение за поява на колонии от въшки. Неприятелите са вектор на болестите *красавична мозайка /Cucumber mosaic virus/* и *супаница /Potato virus Y/*.

Мана по тютюна /Peronospora tabacina/

В областите, в които се наблюдава засушаване опасността от разпространение на болестта е напълно подтисната. При установяване на петна от болестта, да се оберат нападнатите листа и да се изнесат от полето. Растенията да се третират с разрешените продукти за растителна защита.

КАРТОФИ

Фенофаза:

- *за късни и средно-ранни сортове в планинските райони - „образуване на клубени“ - „узряване на плодовете и семената“*
- *за средно-ранни сортове в равнинните райони - „изсъхване на стъблата“*
- *„прибиране“*

Основни вредители за периода:

- ✓ Колорадски бръмбар /Leptinotarsa decemlineata/
- ✓ Картофен молец /Phthorimaea operculella/
- ✓ Зимен сив червей /Agrotis segetum/
- ✓ Картофена мана /Phytophthora infestans/
- ✓ Кафяви листни петна /Alternaria solani/

Колорадски бръмбар /Leptinotarsa decemlineata/

Плътността на неприятеля традиционно е висока, но редовните третираня не позволяват да се нанесат повреди от икономическо значение.

Навременното прибиране на картофената реколта и унищожаването на растителните остатъци намаляват плътността на неприятеля. Химичен контрол срещу **ларвите** се провежда при **ПИБ**:

- 10% **нападнати растения** във фенофаза бутонизация;
- 15% **нападнати растения** във фенофаза цъфтеж;
- 20% **нападнати растения** след цъфтеж;
- 50% **обезлистване** масов цъфтеж;
- 75% **обезлистване** пълно развитие;

Картофен молец /*Phthorimaea operculella*/

През месец август в област Пазарджик е отчетен постоянен летеж на неприятеля. В АЕР Разлог е отчетен силен летеж на трето поколение. В област Кюстендил се наблюдава увеличаване на летежът на пеперудите на неприятеля, повредени са до 5 % клубени, което е над ПИБ. През периода в София област е проследено начало на летеж на пеперуди от трето поколение, яйцеснасяне и излюпване на гъсениците.

Основните елементи за постигане на ефективен контрол в този момент са:

- Навременно прибиране на реколтата и унищожаване на растителните остатъци;
- При доказана висока плътност от неприятеля преди окосяване на листната маса да се извърши химично третиране. Пръскането да се проведе привечер с контактен препарат, с къс карантинен срок;
- Поетапно изваждане на картофите, като се изваждат толкова колкото могат да се приберат незабавно в хранилищата и да не се оставят през нощта на полето;
- Всички клубени с видими повреди да се унищожат (изгаряне или пръскане с инсектициди и заравяне на дълбочина под 30 см);
- В хранилищата картофите да се съхраняват при температура под 9°C, тъй като картофеният молец е много чувствителен на ниски температури;
- Картофите за семе да се съхраняват отделно от картофите за консумация;

Подгризвачи нощенки /*Agrotis* sp./

През месец август в област Благоевград е отчетено начало на излюпване на гъсеници второ поколение. Основните агротехнически мероприятия имат важно значение при отглеждането на картофи. Чрез тях се създават благоприятните условия за развитието на растенията, а същевременно се унищожават значителна част от популациите на нощенките, влошават се условията за хранене и яйцеснасяне.

Картофена мана /*Phytophthora infestans*/

Запазва се слаба степента на нападение от болестта в областите: Велико Търново, Монтана, Пазарджик и София област. Средна степен на нападение е отчетена в област

Видин и средна до силна степен в област Кюстендил. Масово разпространение и поява на стъблена форма се наблюдава в област Перник. В област Смолян се запазва силното проявление на картофена мана, като в нетретираните площи нападението е 70 %. Болестта

се развива силно, когато хладна нощ с превалявания или роса се последва от топъл облачен ден. В райони с доказана зараза да се работи с фунгициди със системно действие през 7-10 дни в зависимост от метеорологичните условия и степента на зараза.

В посевите с картофи без признаци от нападение на патогена да продължат предпазните пръскания с контактни фунгициди през интервали от 7-8 дни. В рамките на една вегетация, един продукт или група от продукти на една и съща активна база да не се прилагат повече от три пъти.

Кафяви листни петна /*Alternaria solani*/

Запазва се тенденцията за слаба степен на нападение от болестта в областите: Видин, Монтана и Перник. В района на Благоевград е отчетена 5 % поразена листна повърхност, а в София област 5-10 % нападнати листа. Средна степен на нападение е установено в област Кюстендил. Третиранията срещу кафявите листни петна трябва да продължат до узряването на картофите. Културата трябва да се доопазва, като при установяване на петна се използват регистрираните фунгициди.

ОВОЩНИ КУЛТУРИ

СЕМКОВИ ОВОЩНИ ВИДОВЕ

Фенофаза:

Ябълки и круши: „узряване - беритба“

Основни вредители за периода:

- ✓ Обикновена крушова листна бълха /*Cacopsylla pyri*/
- ✓ Ябълков плодов червей /*Laspeyresia pomonella*/ = /*Cydia pomonella*/
- ✓ Червен овощен акар /*Panonychus ulmi*/
- ✓ Кръгломиниращ молец /*Cemistoma scitella* /= /*Leucoptera malifoliella*/
- ✓ Калифорнийска щитоносна въшка /*Quadraspidiotus perniciosus*/
- ✓ Бяла американска пеперуда /*Hyphantria cunea*/
- ✓ Листозавивачки /сем. *Tortricidae*/
- ✓ Струпяване по ябълката /*Venturia inaequalis*/
- ✓ Брашнеста мана по ябълката /*Podosphaera leucotricha*/
- ✓ Огнен пригор /*Erwinia amylovora*/
- ✓ Късно кафяво гниене /*Monilinia fructigena*/

Обикновена крушова листна бълха /*Cacopsylla pyri*/

През отчетния период в областите: Пазарджик и Пловдив се наблюдават смесени форми на неприятеля - яйца, ларви и възрастни. Те образуват плътни колонии и смучат сок от листата, леторастите и плодовете, отделят „медена роса“, върху която се развиват чернилни гъбички. Засегнатите листа и летораста почерняват, а плодовете губят пазарната си стойност. Плътността остава над ПИВ.

Химичен контрол се води срещу възрастни и ларви, при ПИВ:

- **4-6% заселени летораста с колонии от възрастни и ларви;**

Ябълков плодов червей /*Laspeyresia pomonella*/ = /*Cydia pomonella*/

През месец август продължава развитието на второ лятно поколение – със стадияте масово излюпване и вредна дейност на гъсениците.

Вредната дейност на гъсениците от второ поколение на неприятеля продължава през целия август до края на септември. За пълното си развитие гъсениците от това поколение повреждат семките и семенната кутийка и напълно унищожават два-три плода.

Химично третиране за второ поколение се извършва при достигнат ПИВ:

- **1,5-2% пресни вгризвания в плодовете от гъсениците;**

Червен оwoцен акар /*Panonychus ulmi*/

През месец август се наблюдава развитие на смесени популации от летните поколения на неприятеля. Установено е масово отлагане на зимни яйца. Сухото и горещо време провокира късни прояви от избронзовяване в масиви с регистрирани огнища на нападение в област Пловдив. При силно нападение листа стават със златистокафяв цвят и преждевременно окапват. Нанесените повреди от листните въшки влошават количеството и качеството на продукцията, както и изхранването на плодните пъпки и леторастите за следващата година. Химичен контрол на нападателите овощни дървета се провежда при достигане на ПИВ:

- **Ябълки: 3-4 бр./подвижни форми на лист;**
- **Круши: 3-4 бр./ подвижни форми на лист. - началото на нарастване на плодовете; 5-7 бр./ подвижни форми на лист. - след началото на нарастване на плодовете;**
- **Праскови - 4-5 бр./ подвижни форми на лист;**
- **Сливи - 3-5 бр./ подвижни форми на лист;**

Кръгломинаращ молец /*Cemiotoma scitella* /= /*Leucoptera malifoliella*/

През месец август приключи развитието на трето поколение с регистрирани стадии изхранване на гъсениците и начало на какавидиране.

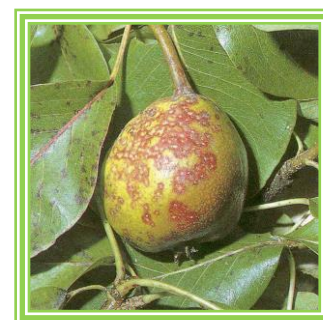
Гъсениците от тези поколения минират най-горните листа от короната на дърветата. При допускане на силно нападение дърветата преждевременно се обезлистват, остават с дребни, недоизхранени плодове, залагат по-малко пъпки за следващата година и имат недоузряла едногодишна дървесина, която може да измръзне през зимата. Третиране да се извърши при масово излюпване на гъсениците и първи видими мини. **Праг на икономическа вредност:**

- 2-3 броя яйца и мини на лист.

Калифорнийска щитоносна въшка /*Quadraspidiotus perniciosus*/

През месец юли се отчита развитие и вредна дейност на второ поколение на неприятеля. Много силно размножаване на вредителя от последните години се наблюдава в областите: Пазарджик и Пловдив. През месец август продължи развитието и вредната дейност на неприятеля. Повредите по плодовете се изразяват в поява на червени, кръгли петънца, в средата с бяла точица (щитчето на въшката). Тези повреди нямат голямо икономическо значение. По-опасни са повредите по клоните и стъблата, по които се наблюдават антоцианови петна. Вследствие от храненето клоните се сбръчкват и изсъхват. Да се третира при констатирана плътност над **ПВ:**

- 10 бр. ларви/100 см. клонка или 2-3 бр. нападнати плодове;

Бяла американска пеперуда /*Hyrphantria cunea*/

През месец юли се наблюдава развитие на второ поколение на неприятеля. През месец август тече края на развитие на втора лятна генерация със стадии начало на какавидиране. След като се изхранят гъсениците какавидират под напуканата кора, по стволите на дърветата или плитко в почвата и остават да зимуват там.

При ниска плътност, гъсеничните гнезда механично се изрязват, изнасят от насаждението и изгарят. При висока плътност, срещу новоизлюпените гъсеници се провежда химично третиране.

Листозавивачки /сем. *Tortricidae*/

Първоначално гъсениците нападат набъбващите пъпки, като ги изгризват, поради което те потъмняват, изсъхват и се оронват. По-късно гъсениците нагрязват младите листа, като ги завиват и омотават с паяжина.

Струпяване по ябълката /Venturia inaequalis/

Неравномерните валежи през месеца провокираха на места вторична, късна проява от конидиалната форма по листата. По оформените плодове петната са неправилно закръглени, в средата имат тъмен налеп, а отстрани се образува сив венец. Често петната се прошарват с тъмни и светли зони. По-късно налепът изчезва и се открива вкорковена тъкан. Силно нападнатите плодове обикновено се деформират, напукват и често преждевременно окапват. По напълно оформените плодове преди узряването се образуват много малки, трудно забележими петна, които по време на съхранението се разрастват в едри струпеи. В зависимост от влажността и от допуснатата зараза третиранията продължат, като се спазват карантинните срокове на използваните ПРЗ и сроковете за беритба на плодовете.

Брашнеста мана по ябълката /Podosphaera leucotricha/

През втората половина на лятото, по листата и върховете на леторастите се появяват многобройни, ъгловати, хлоротични, локални петна, покрити от долната страна с брашнест налеп. Нападнатите листа се деформират силно, а при висока плътност некротират и опадват.

Огнен пригор /Erwinia amylovora/

От средата на месец юли се отчитат и първите по-масови прояви от болестта. Да се обърне внимание на градините с установена вече зараза. При доказване на болестта се пристъпва към изрязване и изгаряне на болните клони. През лятото, когато има сокодвигане, резитбите представляват сериозна опасност за пренасяне на заразата и подобна намеса се предприема само при крайна

необходимост.

Късно кафяво гниене /Monilinia fructigena/

През месец август се наблюдава слаба степен на нападение в областите: Благоевград, Видин и Кюстендил.

При благоприятни условия за развитие на болестта, по плодовете се появяват меки, воднисти, а впоследствие кафяви петна с концентричните кръгове, покрити от жълто-бели или пепелносиви спорообразуващи туфи. При ниска влажност целият плод се сбръчкава и се мумифицира.

При поява на първите симптоми, да се проведе третиране с един от разрешените продукти за растителна защита, като задължително се следят карантинните срокове и сроковете за беритба на плодовете.

КОСТИЛКОВИ ОВОЩНИ ВИДОВЕ

Фенофаза:

Сливи: „беритба“

Траскови: „беритбена зрялост“; „консумативна зрялост“ - „растежът на леторастите е завършил“

Кайсии: „растежът на леторастите е завършил“

Основни вредители за периода:

- ✓ Тетранихови акари /сем. Tetranychidae/
- ✓ Сливов плодов червей /Laspeyresia funebrana/ = /Grapholita funebrana/
- ✓ Източен плодов червей /Grapholitha molesta/
- ✓ Прасковен (клонков) молец /Anarsia lineatella/
- ✓ Черничева щитоносна въшка /Pseudaulacspis pentagona/
- ✓ Бяла ръжда (Цилиндроспориоза) по череши и вишна /Blumeriella jappii/
- ✓ Брашнеста мана по прасковата /Sphaerotheca pannosa/
- ✓ Късно кафяво гниене/ Monilinia fructigena/

Тетранихови акари /сем. Tetranychidae/

Климатичните условия благоприятстват размножаването на вида в района на Благоевград. Подвижните форми (ларви, нимфи и възрастни) се съсредоточават предимно по долната страна на младите листа и се хранят като смучат сок и хлорофилни зърна. Вследствие на повредата хлорофилът в листата намалява и от горната страна те придобиват мозаечен (пъстър) вид - отначало по тях се наблюдават малки разпръснати светли петна, които постепенно се увеличават и сливат. Постепенно отделни участъци от листата придобиват жълтеникав и бронзов оттенък (избронзовяване). При силно нападение избронзовяват целите листа, след което изсъхват и преждевременно окапват. Нанесените повреди влошават количеството и качеството на продукцията, както и изхранването на плодните пъпки и леторастите за следващата година.

Сливов плодов червей /Laspeyresia funebrana/ = /Grapholita funebrana/

През месеците юли и август продължава летежът, яйцеснасянето, излюпването, вгризването и изхранването на гъсениците от второ поколение на неприятеля. Излюпената гъсеница се вгризва в плода непосредствено до мястото на снесеното яйце. Около костилката, в месестата част на плода, изгризва галерия изпълнена с екскременти и огризки. За да завършат развитието си, гъсениците от това поколение повреждат 1-2, а в отделни случаи и 3 плода. Повредените плодове преждевременно окапват.

Химичният контрол се провежда в началото на излюпване и вгризване на гъсеницата и **ПИН** за второ поколение:

- *1,5-2 % пресни взгизвания в плодовете;*

Източен плодов червей /*Grapholitha molesta*/

През месец август приключи развитието на второ поколение от неприятеля. Масово излюпване и вредна дейност на гъсениците от трето поколение е констатирано в цялата страна. Гъсениците от трето поколение, повреждат предимно плодовете. В мястото на взгизване се вижда потъмняване на тъканите и екскременти, омотани в копринени нишки. Повредените плодове загиват, дават признаци на преждевременно узряване и окапват.

Химичен контрол се провежда в края на летежа на пеперудите и началото на излюпване на гъсениците при ПИВ:

- *през вегетацията - 10-15 бр. пеперуди/уловка/седмица;*
- *млади градини - 2-3% нападнати леторасты;*
- *плододаващи градини - 5% повредени леторасты или 2-4% нападнати плодове;*

Трасковен (клонков) молец /*Anarsia lineatella*/

През месец юли продължава развитието на второ лятно поколение на неприятеля. В област Благоевград от средата на месеца е отчетено начало на летеж на пеперудите от трето поколение. През месец август е отчетена вредна дейност на гъсениците от трето поколение. През август-септември летят пеперудите от трето поколение на неприятеля. Гъсениците от това поколение се развиват изцяло в плодовете. Те се взгизват откъм дръжката на плода, хранят се с плодовото месо и образуват широки вдлъбнатини близо до кожицата. При констатирана плътност над ПИВ, да се проведе трениране с един от разрешените за употреба срещу вредителя продукти за растителна защита. ПИВ във фенофаза „нарастване на плодовете“ до „беритба“ е:

- *3% повредени плодове от гъсениците;*

Черничева щитоносна въшка /*Pseudaulacspis pentagona*/

През месец август има нанесени повреди от ларвите на трето поколение в област Благоевград. Неприятеля се заселва по стъблата, клоните, леторастите и плодовете, на които изсмуква соковете. Вследствие на убождането засегнатата тъкан загива, а от изсмукването на сока растенията забавят растежа си и може напълно да загинат.

Бяла ръжда (Цилиндроспориоза) по череша и вишна /*Blumeriella jappii*/

Падналите валежи в западната част от страната през месец август, благоприятстваха силното разпространение на гъбната болест по младите листа. Заразените листа започват да пожълтяват от мястото на повредата, докато пожълтеят и изсъхнат целите. След което

опадват. Това става преждевременно. При чувствителните сортове в област Кюстендил се наблюдава обезлистване на върховете на дърветата.

Брашнеста мана по прасковата /*Sphaerotheca pannosa*/

Отчетена слаба степен на нападение от болестта в областите: Благоевград, Пазарджик и Сливен.

За да се намали заразата от патогена за следващата година, е необходимо да се извърши прецизна фитосанитарна резитба на нападателите леторасти.

Късно кафяво гниене/ *Monilinia fructigena*/

В много райони на страната продължават растителнозащитните практики срещу патогена. Горещото време и повишаване на въздушната влажност са предпоставка за заразявания.

Проявлението на кафяво гниене по плодовете на сливите е слабо, до 5% повредени плодове. Повреди от патогена се наблюдават от наедряване на плода до неговата консумация. При висока влажност, рискът от поява на гниене по плодовете се увеличава, с наближаване на узряването им. По нападателите плодове се образуват концентрично наредени кръгове покрити от спорообразуващите туфи на патогена. За да се намали заразата от патогена през следващата година е необходимо нападателите леторасти да се изрежат и изгорят.

ЛОЗЯ

Фенофаза: „узряване“

Основни вредители за периода:

- ✓ Шарен гроздов молец /*Lobesia botrana*/
- ✓ Лозова краста /*Eryophyes vitis*/
- ✓ Жълт лозов акар /*Schizotetranychus ulmi*/
- ✓ Мана по лозата /*Plasmopara viticola*/
- ✓ Брашнеста мана /*Oidium tuckeri*/
- ✓ Сиво гниене /*Botrytis cinerea*/

Шарен гроздов молец /*Lobesia botrana*/

През месец юли в цялата страна продължава борбата с второ поколение на неприятеля. Констатирани са единични повреди от гъсениците. В някои райони се наблюдава летеж на пеперуди от трето поколение. През месец август в цялата страна се наблюдава развитие на трето поколение на неприятеля. Гъсениците от това

поколение повреждат зазряващите и вече узрелите зърна на гроздето, като ги оплитат с копринени нишки.

Третиране срещу гъсениците от второ поколение се извършва при **ПИВ**:

- десертни сортове – 7-8 гъсеници на 100 грозда;
- винени сортове - 10-12 гъсеници на 100 грозда;

Лозова краста /Eryophyes vitis/

През месец юли в област Благоевград е установена вредна дейност от възрастни и ларви на неприятеля. Повредените листа пожълтяват, изсъхват и нападнатите лози се обезлистват още през юли-август. Това лишава гроздето и растенията от приток на асимилати, в резултат на което гроздето остава зелено, едногодишните пръчки не узряват добре, залагат по-малко съцветия в зимните очи и растенията са много по-чувствителни на ниски температури.

Жълт лозов акар /Schizotetranychus viticola/

През месец юли е отчетена вредна дейност от възрастни и ларви в област Благоевград. Вреда нанасят възрастните акари, ларвите, пронимфите, и дейтонимфите, които смучат сок от долната страна на листата, групирани предимно около главните и второстепенните нерви. **ПИВ** до края на вегетацията е:

- 4-6 бр. ларви и възрастни на лист;

Мана по лозата /Plasmopara viticola/

Метеорологичните условия през юли не са благоприятни за развитие на болестта. Наблюдава се средно нападение от патогена. По време на наедряване на зърната причинителя на болестта прониква през дръжчицата. Зърната покафеняват, набръчкват се и изсъхват. Със цел опазване и гарантиране изхранването на гроздето се налага извършване на редовни пръскания. За намаляване на риска от придобиване на устойчивост, използваните продукти за растителна защита да са с различен механизъм на действие. Да се съблюдают карантинните срокове на прилаганите продукти и сроковете за беритба на гроздето. Последното третиране да се проведе три седмици преди гроздобера.

Брашнеста мана /Oidium tuckeri/

Сухото и горещо време и кратките локални превалявания, благоприятстваха разпространението на болестта, въпреки това в страната се наблюдава слаба степен на нападение по листата и зърната. При нападение по наедрелите зърната се появяват тъмнокафяви петна, виждащи се при изтриване на прашестия налеп. Оидиумът се развива повърхностно, вътрешността на зърното остава здрава и продължава да расте, напуква ципата, и семките се откриват.

Сиво гниене /Botrytis cinerea/

През месец юли средният процент на нападение е ограничен в масиви с пропуски в провеждането на растителнозащитни мероприятия срещу основните икономически важни вредители – Мана по лозата, Брашнеста мана, Шарен гроздов молец. Нападение е установено в област Благоевград.

При зараза от сиво гниене, по зърната се появяват дребни кафяви петна, които постепенно са увеличават и обхващат цялото зърно. Ципата на заболелите зърна става светло-кафява, лесно се обелва и се пука. При благоприятни условия болестта се предава и на съседните зърна, като обхваща целия грозд, който се покрива с плесен.

Със зазряване на гроздето разпространението и степента на нападение от сивото гниене се увеличава. Да се провеждат комбинирани третириания с тези срещу маната.

***За повече информация ползвайте Бюлетините на Областните дирекции по
безопасност на храните!***

За извеждане на борбата с болестите, неприятелите и плевелите, да се прилагат само разрешените за употреба продукти за растителна защита при съответната култура, вредител и в регистрираната доза!

Съгласно чл.107, т.3 от **Закона за защита на растенията (обн. ДВ бр.61 от 25.07.2014 г.)**, се забранява прилагането на продукти за растителна защита чрез въздушно пръскане!

Като изключение от забраната, продукти за растителна защита могат да се прилагат чрез въздушно пръскане само след писмено разрешение, издадено от директора на Областна дирекция по безопасност на храните (ОДБХ), когато е на лице опасност за растенията и растителните продукти, посочена в чл.109 ал. 1 от Закона за защита на растенията.

Съгласно Закона за пчеларството (обн. ДВ, бр. 57 от 24.06.2003г.):

Чл. 33. (1) Забранява се употребата на продукти за растителна защита и препарати за дезинфекция и дезинсекция върху земеделски и горски култури, трайни и крайпътни насаждения и медоносна растителност, намиращи се във фаза на цъфтеж и през периода на отделяне на мана.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2011 г., в сила от 25.01.2011 г.) При масово проявление на вредители и авиационно третиране на земеделски и/или горски култури, с продукти и/или препарати за растителна защита по ал. 1 в райони, в които има пчелини, собственикът на земеделската и/или горската култура осъществява третирането, след писмено разрешение на областната дирекция по безопасност на храните.

Закупуването на продукти за растителна защита трябва да става само от търговски фирми, притежаващи Разрешение / Удостоверение за търговия с ТПЗ!

Изготвили:

Мила Лазарова – главен експерт в дирекция РЗКППЗ

Даниела Василева – младши експерт в дирекция РЗКППЗ